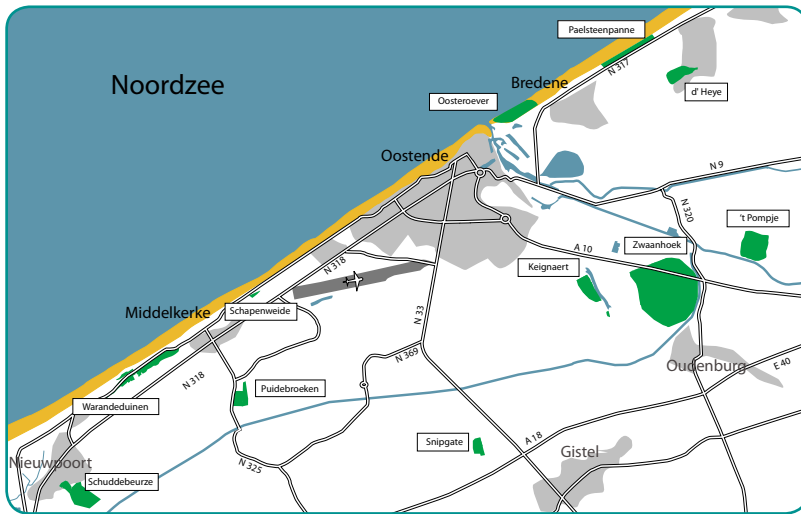

Activiteitenkalender

- zaterdag 12 februari - 20u00
LEDENFEEST + VOORDRACHT NIP "OOSTENDSE KREKEN"
Vicognehoeve, Blauwvoetlaan 2, Bredene
- zaterdag 19 februari - 13u30
PLANTDAG KEIGNAERT
kruising Karperstraat met Grintweg thv Klokhofstee, Zandvoorde
- zondag 27 februari - 10u00
NATUURHISTORISCHE WANDELING IN DE SCHUDDEBEURZE
Kruising Schuddebeurzeweg en Bambergstraat, Westende
- zondag 27 februari - 12u15
NME JAARLIJKS DINER
De Wandelaa, Zeedijk 290, Oostende
- zaterdag 5 maart - 13u30
FRUITBOMEN SNOEIEN OP DE RESERVATENBOERDERIJ
Reservatenboerderij Zandvoordestraat 549, Zandvoorde
- zaterdag 12 maart - 10u00
VOORJAARSTREK AAN DE KEIGNAERT
Vogelkijkhut ter hoogte van de Hazenlaan, Zandvoorde
- zondag 20 maart - 09u00
NME : HALVE DAGUITSTAP KLEMSKERKE, STALHILLE
Provinciaal Maritiem Instituut, Mercatorlaan 15 Oostende
- zondag 17 april - 07u00
NME : DAGUITSTAP NAAR "LE HAUT PAYS"
-inschrijven verplicht- Provinciaal Maritiem Instituut, Mercatorlaan 15 Oostende
- zondag 24 april - 08u00
ZINGEN VOOR PRINS KAREL
VOC, Nieuwpoortsesteenweg 642, 8400 Oostende
- zondag 1 mei - 06u00
VOGELGELUIDEN IN HET BOSJE
Provinciaal Maritiem Instituut, Mercatorlaan 15 Oostende
- zondag 15 mei - 10u00
VOORJAARSBOEKET VOOR PRINS KAREL
VOC, Nieuwpoortsesteenweg 642, 8400 Oostende
- zaterdag 21 mei - 10u00
ZWAANHOEKREKTOCHT: ORCHIDEËN IN BLOEI
Reservatenboerderij Zandvoordestraat 549, Zandvoorde
- zondag 29 mei - 07u00
NME DAGUITSTAP NAAR TERVUREN + ZONIËN
-inschrijven verplicht- Provinciaal Maritiem Instituut, Mercatorlaan 15, Oostende
- zondag 5 juni - 10u00
DE PUIDEBROEKEN OP HUN MOOIST (laarzen !)
Spermaliestraat thv huisnummer 185, Middelkerke
- zaterdag 11 juni - 14u00
OOSTEROEVER ERFGOED & NATUUR
Vuurtoeren Lange Nelle, Oostende

Beste Natuurmens,

Dik 700 jaar is het al geleden en voorgoed voorbij. En nóg zijn we er trots op : 1302, 11 juli, onze Vlaamse feestdag. Toen we met de Clauwaerts de Leliaerts versloegen. De Guldensporenslag!

Militair gesproken een mijlpaal : het riddertijdperk werd in de pan gehakt en mobielere vormen van oorlogsvoering bewezen hun slagkracht. Een veldslag waar Vlaanderen overigens niet veel aan overhield toen de volgende eeuwen Franse, Oostenrijkse, Spaanse en Nederlandse legers hun voeten aan het Vlaamse slagveld veegden.

Nederland overwon amper 400 jaar geleden de Spanjaarden van Filips en de inquisitie. Hun overwinning was ook zelf bevochten en meer zelfs, ze was blijvend van aard. Geen wonder dat Oranje een zelfverzekerdheid ontwikkelde die wij, de zuidelijke Nederlanden, haast arrogant zijn gaan aanvoelen.

Moraal van dit geschiedenisverhaal ? Als je er voor gewerkt en gevochten hebt, blijft het hangen. Ben je er trots op en blijft de band die je ermee hebt bijzonder hecht.

Dat is ook zo voor ons natuurverhaal. Eigen gronden aankopen, hagen planten of bomen kappen, gaspeldoorn te lijf gaan om struikheide te vrijwaren, netels en distels maaien en hooien. Afsluitingen zetten, onderhouden of weer afbreken. Vlinders en vogels tellen, padden en puiden overzetten. Wandelingen gidsen, verhalen schrijven. De reeks gaat eindeloos door.

Moraal van dit natuurverhaal ? Als je er voor gewerkt en gevochten hebt, blijft het hangen. Ben je er trots op en blijft de band die je ermee hebt bijzonder hecht.

Laat je niet pramen, vervoeg ons arrogante groepje en kom een van onze activiteiten bijwonen.

Natuur.Middenkust feest ! Herhaling enige uitnodiging (!)

Onze jaarlijkse ledenbijeenkomst, ook wel algemene vergadering genoemd, gaat dit jaar door in Bredene. Om precies te zijn in de Vicognehoeve, Blauwvoetlaan 2, te 8450 Bredene.

→ Foto: hanoi

↑
Plaggen in overtreffende trap

wordt voortaan uitgenodigd op onze bestuursvergaderingen (elke 1ste vrijdag van de maand).

We horen er een paar overzichten over 2010 (reservatennieuws, financiën, activiteiten, ...), vooruitzichten voor 2011, wie goesting heeft om het bestuur te vervoegen laat het weten en

→ Foto: hanoi

↑
Het NatuurInrichtingsProject in volle actie

Daarna geeft Klaas De Smet, projectleider bij de Vlaamse LandMaatschappij (VLM) ons een overzicht van het lopende NatuurInrichtingsProject "Oostendse

Kreken". Dat project gaf een flinke duw aan het herstel van de natuur in Zwaanhoek, Keignaert, Zoute Kreek. Hoe dat ging, wie er allemaal meedeed, welke verwachtingen, tegenslagen, spectaculaire of gewone successen opdoken, legt Klaas ons uit met kaarten, foto's, een powerpoint en heel veel kennis van zaken. Het NIP is nog niet helemaal klaar maar het is nu al duidelijk een grote boost geweest voor de natuur. Of kon het nog beter ?

Komt dat zien, komt dat horen en komt dat proeven want zoals u ons al wel kent, hoeft u niet te verhongeren of uit te drogen ...

Enige jaren geleden werd een poging ondernomen de steenuiltjes in Middelkerke te inventariseren. Je kunt dat doen door in het vroege voorjaar roepende steenuiltjes op een kaart te noteren. Alhoewel die poging niet helemaal gebiedsdekkend was, werd toch duidelijk dat er wel een 5-tal vermoedelijke broedkoppels konden gelocaliseerd worden. Een tijdlang gebeurde er niets met die informatie.

In 2008, kon de plaatselijke Natuurpunt-kern "MIER" de gemeentelijke milieuraad overhalen, wat geld vrij te maken voor de aanmaak van steenuilennestkastjes. Met hulp van de schrijnwerkdienst van een vakschool, werden daarmee een 10-tal eenvoudige nestbakken gemaakt. In de loop van het jaar 2008 werden die kasten her en der geplaatst.

In 2009 werden de geplaatste bakken gecontroleerd op bewoning en eventueel broedsucces. Totaal onverwacht, bleken 5 van de 9 geplaatste bakken bewoond te zijn. In 2010 werd deze controle herhaald met een resultaat van 7 bewoonde nestkasten op 9 geplaatste. Een gelijkaardige en gelijktijdige actie in Brugge leverde slechts 1 bewoonde kast op 30 op. Een verbijsterend verschil dat onmiddellijk vragen oproept.

Want is de omgeving van Brugge niet ontegensprekelijk boomrijker en dus aantrekkelijker voor steenuiltjes? Ongetwijfeld. Misschien hebben de Brugse uiltjes voldoende natuurlijke broedplaatsen waardoor enkele toegevoegde kunstmatige bakken, totaal niet in trek geraken.

Dat zou dan een aanwijzing zijn dat het aantal geschikte broedplaatsen in Middelkerke totaal ondermaats was. Redenen daarvoor hoeven niet ver gezocht te worden : gerooide knot-

wilgen en (hoogstam)boomgaarden, verminderde broedgelegenheid door efficiëntere bouw van stallen en schuren (lees : ontoegankelijk voor uilen). Dergelijke evolutie heeft zeker plaatsgegrepen. En als dit klopt, is er dan ook nood aan broedplaatsen voor andere holenbroeders als kauwtjes, hollenduif, ... ? Dat zou best eens kunnen, een vervolgonderzoekje ??

We moeten wel oppassen met te voortvarende conclusies. Om zeker te zijn van broedsucces zouden de nestkasten beter 2 x gecontroleerd worden : bewoning is niet noodzakelijk synoniem met broedsucces. Niet alle eieren raken uitgebroed en niet alle jongen vliegen uit. En als ze dan al uitvliegen is er veel jeugdsterfte door voedseltekort of het verkeer.

Uit de literatuur (bvb De Levende Natuur, jaargang 2010, nr 5) leren we dat Steenuilpaartjes trouw blijven aan elkaar. Wat niet belet dat bij weduwschap vlug in vervanging wordt voorzien ... De paartjes zijn ook trouw aan hun territorium. Maar ze zijn binnen dat territorium allerm minst trouw aan hun vorige nest. Als in een territorium met beperkte broedplaatsen een bijkomende broedgelegenheid wordt aangeboden, raakt die meestal heel vlug in gebruik. En als er niet onmiddellijk een nieuw broedstart, vormen dergelijke kasten een mooi baanhof voor mannetjes die altijd op zoek zijn naar nieuwe schuilplaatsen.

In Friesland blijken slechts 20 % van de Steenuilkoppels te broeden in nestbakken. De rest vindt blijkbaar zijn stek in schuren en torens, onder daken. Toch allemaal elementen om wat terughoudend te zijn met de interpretatie van de mooie Middel-

→ Foto : Roland François

↑
Steenuiltje in 't Pompje. Ze zitten niet altijd fotogeniek ...

→ Foto : hanoi

↑
Bewoonde nestkast, centraal in de boom

kerkse resultaten.

Waar wel algemene consensus over bestaat, is dat het geen zin heeft, nestkasten aan te bieden in Steenuil-loze gebieden. Best is om de kasten aan te brengen in of aansluitend aan een kerngebied. Zodat deze kerngebieden of hun omgeving maximaal bezet raken. Uitbreiding vanuit dergelijke volle gebieden is zeer aanne-melijk. En dat is dan tenminste één ding waarvan we zeker kunnen zijn: in Middelkerke was dat een schot in de roos !

Padden in volle trek

Terwijl U dit leest zullen kikkers en padden (eind februari bij een eerste warmere nacht) stilaan ontwaken uit hun winterslaap om aan hun jaarlijkse trek te beginnen. Ze willen nu maar één ding : zich voortplanten. Hun tocht naar de voortplantingspoel, waar ze zelf ooit als dikkopje zwommen, is niet altijd even veilig. Dikwijls moeten onze breedmuilge

vrienden een autoweg oversteken, waardoor de kans op overleven erg vermindert. Daarom is het noodzakelijk dat we deze diertjes daarbij een handje helpen. Dit voorjaar worden dus weer padden overgezet aan de Grintweg te Zandvoorde/Oostende. Een handvol vrijwilligers zullen twee maanden lang (begin februari tot midden april) elke ochtend en avond de ingegraven emmers controleren op padden. Dieren die

in zo'n emmer terecht komen worden aan de overkant van de straat uitgezet in het gras.

Ook aan de Schuddebeurse (Steenstraat) te Middelkerke wordt dit jaar een paddenoverzetactie gestart. Wij zoeken nog enkele helpers om het overzetten van deze dieren te realiseren. Kunnen wij ook op jouw medewerking beroep doen ??

Mailen naar
stephane.venmans@skynet.be

Onder de titel "BOM-brief" brengen wij de lezer berichten uit ons werkingsgebied "Bredene – Oostende – Middelkerke" (de BOM-gemeenten) over beleidszaken, zowel van ons als van onze overheden. Soms kan de inhoud een explosief karakter hebben.

Verharden wij... ons standpunt?

De Groene 62, de oude spoorwegzate tussen Oostende en Torhout ... Nostalgie is hier nooit ver weg : het vergezicht, de schitterende krek en ... ooit een trein.

De langgerekte gillende stoomfluit van de langs puffende treinen behoort al haast een eeuwigheid tot het verleden. Toch kijken we onwillekeurig af en toe eens schichtig opzij, je weet maar nooit dat er toch een sissend en dampend monster aangestormd komt. In de jaren stilletjes, toen het grijskruid en de wilde reseda reeds hoog opschoten tussen de stilaan verpulverde eiken dwarsliggers, was hij er onverwachts soms nog : de roestige kriepende en snerpende goederentrein, op weg naar ... nergens ... De kunst bestond er toen in, om rollebollend van de rails het talud af te duiken en beneden, al of niet gebuild of geblutst, de machinist - dreigend de kolenschop in de hoogte stekend - ... vriendelijk toe te wuiven !

De sporen zijn echter lang uitgebroken, de provincie kocht gelukkig de bedding aan en er werd een recreatief fietspad aangelegd. Een zandig lint in een zee van klei, met een unieke natuurwaarde, bleef toen al bij al quasi onaangetaast. Helaas bleef dit niet duren.

Door een acuut gebrek aan beheer en door het illegaal maaien door een landbouwer in een totaal verkeerde periode, ging de kwaliteit van de berm zienderogen achteruit.

Het summum was ongetwijfeld het illegaal bemesten van delen van de berm door een strontophaler of het al evenzeer illegaal dumpen van reitspecie op het talud door het polderbestuur. Controle was toen nihil, het was vechten tegen de bierkaai.

Enkele jaren terug kreeg de berm echter een serieuze opdoffer. Eerst werd een persleiding van het Gistelse afvalwater richting Zandvoords waterzuiveringsstation ingegraven in de zuidelijke bermhelft. Bij elke oversteek aan een viaduct werd een bovengrondse tunnel aangelegd en werd heel wat kleiige grond aangebracht. Sindsdien woekt op bijna al die viaducten de agressieve exoot Japanse duizendknoop. Kort daarna werd de nieuwe ondergrondse elektrische hoogspanningslijn van Koksijde naar Bredene ingegraven in de noordelijke bermhelft. De gehele noordelijke bermzijde werd grondig omgewoeld, de uitgegraven grond werd langs de zuidelijke kant gestockeerd. Onnodig te zeggen dat hier totaal onzorgvuldig te werk gegaan is, zonder rekening te houden met de natuurwaarden.

De gevolgen werden spoedig duidelijk : vergrassing en op termijn ... nog meer vergrassing tot verregaande verzuivering (boerenwormkruid, braam, riet, netels, ...).

Bij het beëindigen van deze werken werd het pad daarenboven verhard met een ternair mengsel. Door erosie is het fietspad er pas dan echt hobbelig beginnen bijliggen, met op sommige plaatsen, door het zand, echt slipgevaar, om maar van het stof in onze winderige contreien te zwijgen. Een totaal gemiste kans dus voor een opwaardering van de berm, omdat niemand zich bij

deze werken een moer heeft aangetrokken van de natuurwaarden. Tot daar het verleden ...

De provincieraad heeft recent beslist om het volledige pad, dus ook het gedeelte

op Oostends grondgebied, te ... verhard met – onder voorbehoud - een ternair mengsel (voor alle duidelijkheid, hopelijk uiteindelijk toch géén asfalt !).

Afgelopen zomer vergunde de stad Oostende ook nog aan zichzelf het

↑
DeGroene 62

verharden van de op- en afritten met ... asfalt.

Toegegeven, het is niet altijd even makkelijk om alle verzuchtingen vanuit diverse hoek met elkaar te verzoenen. Eén zaak ligt ons nauw aan het hart, de natuur. De provincie heeft hier, na raadpleging van onder andere uw NP-afdeling Middenkust, maanden geleden, ons advies terzake ontvangen. Er werd – na jaren – eindelijk een juiste afpaling uitgevoerd, de wederrechtelijke inname door derden van grote bermdelen behoort dan ook gelukkig tot het verleden. Toch faalt de controle : paarden, quads, ruiters, bromfietsen tot zelfs auto's maken gebruik van de berm. Ook steeds meer hondenbaasjes laten hun viervoeter los lopen op de berm, tot ergernis van de argeloze fietser en ... laten meestal ook iets achter.

Of het verhard van de berm hiervoor een oplossing is, lijkt ons totaal onzeker. Verharden is helaas vaak meteen ook het degraderen van natuurwaarden, denk maar aan oeverversterkingen bijvoorbeeld.

Natuurpunt hoopt in elk geval dat er bij eventuele uitvoering van verhardingswerken, ruim voorzorgen genomen worden voor het behoud van de waardevolle flora en fauna. Daarenboven pleiten wij voor een opvoeren van controle op illegaal gebruik van de berm, hiervoor moet dan wel eerst de juiste signalisatie aangebracht om alle misverstanden te vermijden.

BOM-BRIEF

Afgelopen 26 september tijdens onze grote Keignaert-happening onderschreef schepen Yves Miroir voor Oostende het principe van een Charter voor Biodiversiteit. Op 22 oktober werd dit officieel bevestigd op de gemeenteraadszitting van het Oostendse Stadsbestuur. Biodiversiteit is de afkorting van “biologische diversiteit” en staat voor de verscheidenheid aan levensvormen, genen en ecosystemen op onze planeet. Het gaat over natuur in al haar vormen : vogels, insecten, algen, planten, vissen, paddestoelen, reptielen, amfibieën, ...

De ondertekenaars erkennen dat wereldwijd, maar ook in Vlaanderen:

- biodiversiteit* – met name de samenhang van alle levende wezens (planten, dieren en mensen) in goed functionerende ecosystemen – aan een onnatuurlijk hoog en verontrustend tempo achteruitgaat. Dit is het gevolg van het menselijk handelen en wordt versterkt door de wereldwijde klimaatverandering.
- de aantasting van de biodiversiteit en het verlies van de diensten die er door geleverd worden (water-, bodem- en voedselkringloop, regeneratie van natuurlijke hulpstoffen, beheersing van plagen- en vervuiling, chemisch- en genetisch reservoir ...) onverantwoord negatieve gevolgen kunnen hebben voor de welvaart van mens en maatschappij op lokale en mondiale schaal.
- de biodiversiteit en de natuurlijke leefomgeving tevens van cruciaal belang zijn voor het welzijn van mens en maatschappij en met name voor de gezondheid, recreatie, educatie, (culturele) inspiratie en keuzevrijheden.
- de biodiversiteit in een gevarieerd en informatief landschap een kans is voor een streek en haar bevolking, en in belangrijke mate bijdraagt tot de leefbaarheid van de (woon-)omgeving en het welbehagen. De samenhang van natuur, landschap en cultuurhistorie bepaalt mee de streekidentiteit en het attractief zijn van een regio voor bewoners en bezoekers (toerisme en recreatie).
- bij het terugdringen van de achteruitgang van de biodiversiteit het noodzakelijk is dat op alle beslis-

singsniveaus de verschillende overheden en actoren hun verantwoordelijkheid nemen en verhinderen dat de problemen afgewenteld worden op andere regio's en continenten én op de komende generaties.

- wij, als welvarend gebied in de bakermat van de eerste en tweede industriële revolutie en als Europese centrumregio, een bijzondere verantwoordelijkheid en voorbeeldfunctie hebben voor de bescherming van de biodiversiteit en het duurzaam gebruik van de ruimte.
- voor de biodiversiteit niet alleen de overheden een belangrijke verantwoordelijkheid moeten opnemen, maar dat daarnaast alle actoren en landgebruikers die bij de landelijke ruimte betrokken zijn, moeten bijdragen aan het behoud en de ontwikkeling van de verscheidenheid van kenmerkende soorten in de aan hen toegekende ruimte volgens het principe ‘Natuur voor Iedereen’.
- voor acties naar het behoud en het ontwikkelen van de biodiversiteit een “doelgroepenbeleid” noodzakelijk is waarbij de verschillende gebruikers van het landelijk gebied gesensibiliseerd en aangemoedigd worden om te komen tot een “wise-use” dat ook leefgebieden van bijzondere en kwetsbare soorten (rode lijsten*) terug worden versterkt.
- het behoud en het herstel van de biodiversiteit op lokaal en regionaal vlak een intensief beleid vereist van bescherming en versterking van natuurgebieden en dit in samenhang met het gehele landschap. Tevens moet een milieukwaliteit van een hoog niveau vooropstaan zodat aan de voorwaarden voor kwetsbare soorten (rode lijsten) voldaan wordt.
- om tegemoet te komen aan de nieuwe uitdagingen specifieke en voldoende kwaliteitsvolle leefgebieden als natuurgebied moeten worden uitgebouwd, ingericht en beheerd, dit om de meest kwetsbare en meest bedreigde biodiversiteit snel en op afdoende wijze te vrijwaren.
- het noodzakelijk is een beleid te voeren om de kleine natuurgebieden te ontsnipperen, te versterken en in te bedden in een netwerk van voldoende ‘robuuste’ natuur in een kwaliteitsvol landschap.

* Biodiversiteit is het aantal en de verscheidenheid aan levende organismen en ecosystemen die aan elkaar via een

webvormige structuur ondersteunende diensten leveren zoals de voedselkringloop, en die de voorwaarden in stand houden voor het leven op aarde.

* Rode lijsten geven de bedreigde status aan van planten- en diersoorten aan de hand van criteria als mate van achteruitgang, de totale (wereld)populatie, het verspreidingsgebied, de populatiedichtheid of -fragmentatie.

De ondertekenaars engageren zich om:

1. zich aan te sluiten bij de door de IUCN* gelanceerde en door de Europese overheid ondersteunde campagne “Countdown 2010”* met de doelstelling het verlies aan biodiversiteit terug te dringen.
2. de nodige deskundigen en betrokkenen (waaronder Natuurpunt) te horen of samen te roepen om de nodige adviezen en kennis in te zamelen voor de bijsturing van lopende en de ontwikkeling van bijkomende initiatieven inzake biodiversiteit.
3. het maatschappelijk draagvlak voor de versterking van de leefgebieden en het soortenbeleid te bevorderen door gerichte communicatie met het publiek en door de betrokkenheid t.o.v. de omgevende natuur en het landschap te vergroten.
4. het beleid en de maatregelen m.b.t. biodiversiteit af te stemmen en te heroriënteren op duidelijke en meetbare doelen m.b.t. leefgebieden en soorten, volgens vast te leggen prioriteiten en een concreet stappenplan.
5. voorrang te geven aan de meest bedreigde en kwetsbare leefgebieden, dier- en plantensoorten en waarbij een bovenregionale en (inter)nationale verantwoordelijkheid in het spel is. Hierbij worden de Vlaamse “rode lijsten” en de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn* als leidraad gebruikt.
6. voor het werkgebied de bestaande gegevens over de soorten en de leefgebieden van de Vlaamse “rode lijsten” en de Europese habitatrichtlijn overzichtelijk samen te brengen, gebruik makend van de biologische waarderingskaart, de verspreidingsatlassen en de informatie van plaatselijke deskundigen (waaronder Natuurpunt).
7. op basis van deze prioriteiten de eigen beleidsplannen (provinciaal natuurbeleidsplan, gemeentelijke GNOP's, ruimtelijke uitvoeringsplannen, beheerplannen ...) actiegericht, bondig en met duidelijke doelstellingen naar soorten en habitats toe, te herwerken onder coördinatie van een deskundige begeleidingsgroep (met Natuurpunt).
8. de diverse voorgestelde acties met middelen en mensen door het bestuur te laten goedkeuren. Deze acties veronderstellen een versterkte samenwerking met de doelgroepen, waaronder de natuurbeweging en andere ruimtegebruikers.
9. de initiatieven ter versterking van de biodiversiteit uitgaande van burgers verenigd in organisaties van het middenveld (waaronder Natuurpunt) te ondersteunen.
10. het beleid vervolgens te richten op de duurzame instandhouding van de bestaansvoorwaarden van de desbetreffende leefgebieden en soorten.

* IUCN = International Union for Conservation of Nature, die meer dan 10.000 wetenschappers en experts uit 181 landen op regelmatige basis samen brengt rond het duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen.

→ Bernagie → Foto: hanoi

→ Houtpantserjuffer → Foto: hanoi

→ Echte Valeriaan → Foto: hanoi

→ Icarusblauwtje → Foto: hanoi

→ Gehakkelde aurelia op akkerdistel → Foto: hanoi

→ Parelstuijzwam → Foto: hanoi

→ Graspieper → Foto: hanoi

→ Rietorchis → Foto: hanoi

→ Rietvink → Foto: hanoi

→ Groot Avondrood → Foto: hanoi

→ Vliegenzwam → Foto: hanoi

→ Vuurwants → Foto: hanoi

→ Grote Ratelaar → Foto: hanoi

→ Sabelsprinkhaan → Foto: hanoi

→ Zilvermeeuw → Foto: hanoi

* Countdown 2010 is een wereldwijd samenwerkingsverband van landen, regio's en organisaties die het verlies aan biodiversiteit willen terug dringen, in uitvoering van de internationale verplichtingen zoals vastgesteld op de Wereldduurzaamheidstop van de Verenigde Naties in Johannesburg (2002) en de Europese top van regeringsleiders in Göteborg (2001).

* Europese habitat- en vogelrichtlijnen bepalen dat elk land van de EU voor zijn grondgebied specifieke zones moet aanduiden waar de op Europees vlak meest bedreigde en kenmerkende fauna en flora duurzaam kan in stand gehouden worden en waarbij gestreefd wordt naar een samenhangend Europees netwerk van natuurgebieden (Natura 2000 netwerk). In Oostende betreft het oa de Zwaanhoek, de duinen.

In een vorige aflevering hadden we het over het beheersplan van het erkend reservaat Schuddebeurze. Enkele voor de leek wat moeilijkere soorten werden opgevoerd. Alhoewel, wat heet leek? In het land der blinden is eenoog koning. Maar wat als eenoog tweeoog ontmoet? Dan ontstaat hiernavolgend verslag. Zondag 19 september trok het conservatorsduo Johan en Wim op met NP-Mechelen-man Tim en ANB-goeroe Marc. We zouden Schuddebeurze eens grondig verkennen.

En om maar meteen de toon te zetten: Schuddebeurze werd getypeerd als een klaverrijke struisgrasvegetatie. Nè! En Kleine klaver, Eekhoorngras, Kleine leeuwenklauw en Bronkruid zijn cultuurvolgers in overgangssituaties. Nog wat?

Misschien kunnen we nu wat eenvoudiger doen. Zoals vaststellen dat er een aantal plekken zijn in Schuddebeurze waar Drienervige zegge voorkomt. Niks speciaals vermits Heukels' Flora bij deze soort vermeldt dat ze vrij algemeen voorkomt in het duinenareaal. Maar onze begeleidende specialisten wijzen er fijntjes op dat deze soort eigenlijk een zeer beperkt, lintvormig en daarbij herhaaldelijk onderbroken areaal bewoont van Portugal tot Jutland. In Europees verband geldt de soort als een bedreigde soort. Dat verandert de zaak wel even zodat deze voorheen grijze muis plots een flashy biodiversiteitsvertegenwoordiger wordt.

En Veldrus wijst op vochtige, niet bemeste zandgronden: alle mestactieplannen ten spijt, een zeer zeldzaam

verschijnsel in ons Vlaamse landschap. Behoedzaam omgaan dus met dergelijke soorten.

Rood zwenkgras, nog zo'n schilderachtige naam. Groeit in pollen ("hutten" in ons dialect) en is typisch voor heischraal grasland = grazige grond waar heide schraal is, kan het toepasselijker? En Klein timotheegras, Biezeknoppen, Pinksterbloem, Moeraswalstro, Hazenzegge, Bleekgele droogbloem, Watervavel... Valt uw mond nog niet open van al die zoetgevooidse namen? Als het plantje niet opvalt, maakt zijn naam het meer dan goed.

Wie wat vertrouwd is met heide, weet dat naast struikheide nog andere soorten "de heide" typeren. Dopheide, Verfbrem of Beenbreek bvb om eens enkele "exotische" soorten te noemen (exotisch in de betekenis dat die niet bij ons = Schuddebeurze noch d'Heye voorkomen; wel elders in Vlaanderen). Maar wij hebben toch ook enkele soorten die bij heide horen en geen heide in hun naam dragen. Tormantil bvb.

Tormantil op zich is een leukerd: knalgele laagbijdegrondse bloempjes met 4 kroonblaadjes ipv 5 bij vijfvingerkruid dat van hetzelfde geslacht is. Tormantil hoort thuis in heiden en kalkarme graslanden, ... Maar een echte verrassing was de vondst van een op het eerste zicht erg gelijkende soort, de kruipganzerik. Op sommige plekken groeien ze naast mekaar maar kruipganzerik is eigenlijk al een vertegenwoordiger van natte heide. Kruipganzerik heeft soms 4 maar soms ook 5 kroonblaadjes, alle

Foto: hanoi

↑
Drienervige zegge, elk zegge het voort.

Foto: hanoi

↑
Kruipganzerik: meer dooiergeel dan tormantil. Bloemkroon 4- én 5-bladig ...

Foto: hanoi

↑
Watervavel: vroeger een schermbloemige, nu familie van klimop

aan dezelfde plant. En bij kruipganzerik zijn alle stengelbladen gesteld. Alhoewel de plant al vroeg in de zomer bloeit, vonden we ze half september op diverse plekken.

En uiteindelijk, na lang zoeken vonden we ook tandjesgras, nog een heidesoort die dikwijls langs paden te vinden is. Chapeau voor Marc: vind maar eens een grasje in een zee van andere grassen (dikwijls weide genoemd) nadat koeientongen een geregeld maaibeheer voerden ...

En dat van die struisgrasvegetatie? Wel we vonden

ook moerasstruisgras en zandstruisgras, de eerste een vertegenwoordiger van natte zure gronden en de tweede typerend voor droge, kalkarme, vrij open zandgrond. Alles staat dus op zijn plaats.

JNM (Jeugdbond voor Natuur en Milieu)

Hallo iedereen

Dit is het eerste berichtje van het nieuwe jaar ... We sloten 2010 af met een dagje SeaLife en strand en een gezellige Sinterklaasactiviteit! In december en januari hebben we het eventjes héél héél hééél druk met de examens...

Jnm wenst iedereen een gelukkig Nieuwjaar toe en kijkt alvast uit naar een heleboel leuke activiteiten! Zo

staan een heuse combi-activiteit met jnm Roeselare, beheerswerken en werken op de kinderboerderij alvast op het programma. Tot dan!

Vorig nummer van Natuur.Middenkust werd Dirk onrecht aangedaan. Hij presenteerde ons daar een pracht van een overzicht over jaren en notaboekjes vol waarnemingen in 't Pompje en (Paddegat)omgeving. Met kaartjes, foto's en een tabel vol waarnemingen en trends van het vogelvolkje aldaar. Echter, bij de tabel ging het fout. Hebt u het gemerkt? De jaren 2008, 2009 en 2010 ontbraken (dat zetduiveltje toch). Hoe het ook zij, Dirk heeft recht van antwoord met zijn volledige tabel en nog wat extra duiding.

't Pompje bevindt zich tussen de N9 (oude baan Oostende – Brugge), het kanaal Oostende – Brugge en de Expresweg Jabbeke – Vijfwege. In dit omvangrijke poldergebied liggen enkele natuurreservaatjes: de Schobbejak, de Schorreweide, Cathille en 't Pompje zelf.

Vijf jaar lang werd dit gebied grondig geïnventariseerd op broedvogels, in het kader van een beslissing van de Vlaamse overheid: bij de havenuitbreiding van Zeebrugge moet de natuur die daar verdwijnt, gecompenseerd worden. Natuurpunt Middenkust stond in voor de tellingen van broedvogels in dit compensatiegebied.

Na de natuurinrichtingswerken gingen een aantal pionier-

soorten sterk vooruit : vooral Kluut en Kleine plevier. Het is nog afwachten of de typische broedvogels zoals Kievit en Grutto de negatieve trend kunnen keren van de laatste jaren.

Het volledige artikel leest u in het vorige nummer (november 2010) of op onze website www.natuurpunt.be/middenkust.

Broedvogels (aantal koppels) Weiden 't Pompje	Rode Lijst	Bijlage I soorten Vogelrichtlijn	2006	2007	2008	2009	2010
Bergeend			10	13	15	24	20
Slobeend			5	8	6	13	12
Wintertaling			1	1	0	1	1
Zomertaling	x		1	1	0	1	0
Kuifeend			0	2	3	2	1
Bruine Kiekendief		x	1	1	1	1	1
Torenavalk			0	1	1	1	1
Boomvalk			0	1	?	?	1
Scholekster			6	7	12	9	9
Kluut	x	x	8	11	10	20	19
Kievit			43	45	49	33	26
Kleine plevier			0	1	1	2	2
Tureluur	x		8	8	10	12	12
Grutto			13	12	19	13	10
Veldleeuwrik			3	3	2	1	0
Blauwborst		x	6	8	13	12	9
Rietzanger	x		17	15	15	16	13
Kleine karekiet			27	28	25	25	24
Cetti's zanger	x		0	1	1	1	0
Bosrietzanger			5	3	6	3	4
Spotvogel			0	0	0	2	1
Grauwe vliegenvanger			0	0	0	1	1
Rietgors			8	7	11	6	6

reservatennieuws d' Heye

Heel wat aardtongen op d' Heye in 2010 !

D' Heye staat al langer bekend om haar mooie "collectie" wasplaten, mooi gekleurde paddenstoelen, kwetsbaar in Vlaanderen, omdat ze enkel voorkomen op een stabiele ondergrond (al vele jaren niet geploegd of gegraven, en onbemest). En deze terreinen zijn in Vlaanderen nu eenmaal zeldzaam.

Niet alleen de wasplaten komen voor op dergelijke graslanden, maar bij voorbeeld ook de Aardtongen. Aardtongen zijn paddenstoelen zonder hoed. Ze behoren tot de zakjeszwammen. De soorten zijn donkergekleurd en onopvallend. Ze worden daarom ook vaak over het hoofd gezien. De meeste aardtongen zijn soorten van schrale graslanden die vaak in combinatie met wasplaten, knotszwammen en satijnzwammen groeien. Graslandpaddenstoelen worden op d' Heye al enkele jaren bestudeerd.

Van deze eigenaardige groep Aardtongen werden maar liefst 4 soorten ontdekt : de Ruige aardtong, de Kleverige aardtong, de Slanke en de Fijn-geschubde aardtong.

Foto: Wikipedia, James Lindsey

↑
"een" aardtong

Foto: Stéphane

↑
Plaggen : het toplaaigje eraf, zowel de bodem als de kleren ...

Dag van de Natuur op d' Heye.

Tijdens de Dag van de Natuur kregen we de hulp van enkele enthousiaste leden, van Zeescouts De Schorre, J.N.M. Middenkust, het Vogelasiel Oostende en het Agentschap voor Natuur en Bos (van de Vlaamse gemeenschap). Met een 55-tal, vooral jonge krachten werd er geplagd (het afsteken van de bovenste graslaag) en gemaaid waar duinengraslanden gevrijwaard moeten blijven. De Galloways en de Koniksparden zagen dat het goed was.

Reservatennieuws: Galloways overwinteren op de Paelsteenpanne

Zoals we meldten in het vorige Natuur.Middenkust-artikel gaven we de beheerswerken op de Paelsteenpanne vorig jaar een extra duwtje in de rug. Er werden een aantal extra werkdagen ingepland waar vrijwilligers vaak in weer en wind het witte abelen be-

stand drastisch hebben teruggedrongen. Om ook het maaibeheer een handje toe te steken werd sinds deze winter gestart met winterbegrazing door Galloways. Een 6-tal van deze winterharde runderen bevolken sinds november de Paelsteenpanne en doen

er zich te goed aan het vele gras en kleine struikjes. Het is natuurlijk niet de bedoeling dat ze daar het ganse jaar blijven staan omdat we het zomerse bloementapijt niet willen in gevaar brengen. Bedoeling is om de Galloways in het voorjaar terug naar hun reservaat van herkomst te laten vertrekken. Waarom we toch altijd Galloways gebruiken? Wel deze dieren zijn in staat om zonder hulp de winter door te komen. Voedsel is er op de Paelsteenpanne voldoende en water halen ze uit de twee aanwezige poelen. Met de vrieskou werd dagelijks opgevolgd of de poelen niet volledig dichtgevroren waren en indien nodig vrijgemaakt, met dank trouwens ook aan de werkploeg van Natuurpunt onder leiding van Edwin. Zoals gezegd willen we o.a. de orchideeënpopulatie kost wat kost beschermen en gaan we dit jaar evalueren wat het effect is geweest van het winterverblijf van de Galloways op de Paelsteenpanne. Wordt vervolgd ...

Foto's van Roland

(Roland François combineert een diepgaande soortenkennis - vooral vogels - aan een licht ironische pen en een heel groot talent om hét goeie moment vast te leggen. Met een beetje hulp van een kanon van een telescoop ook wel.)

Jonge Zearend in onze polders.

Sedert eind oktober 2010 verblijft een opvallende gast in onze polders, een jonge Zearend. De Zearend is de grootste Europese roofvogel, kwam oorspronkelijk in gans Europa voor,

maar verdween in heel wat landen wegens diverse redenen. In het noorden herstelde de Zearend relatief snel (vooral Noorwegen), en dankzij bijzondere beschermingsmaatregelen broedt de Zearend opnieuw in Schotland, Noord-Duitsland en sedert 2006 in Nederland. Wellicht zwierf een jonge vogel uit Nederland

of Duitsland eind oktober tot in de polders nabij 't Pompje (Oudenburg – Klemskerke), en kon er voldoende voedsel vinden. Enkele –toch niet te kleine- dieren als Kleine rietgans, Bergeend, Smient en Haas werden al slachtoffer van deze oude Viking onder de roofvogels. Tot op vandaag (half januari 2011, eventjes zelfs waren er twee!) verblijft de Zearend nog steeds in de buurt. Waarnemingen van de Zearend en andere vogels, zoogdieren, planten... kan je volgen op www.waarnemingen.be

←
Ter vergelijking
met de Kietvit-jes
toch wel een
imposant geval

Colofon Natuur.Middenkust

Regio middenkust = Bredene + Oostende + Middelkerke

(of kortweg de BOM gemeenten)

Site: www.natuurpunt.be/middenkust

E-mail: naatuurpunt.middenkust@skynet.be

Lid zijn van Natuurpunt betekent:

Samen met 87.000 gezinnen medebeheerder of mede-eigenaar zijn van meer dan 16.700 ha reservaten, verspreid over 450 natuurgebieden. U krijgt dan 4 x per jaar het nationale tijdschrift NatuurBlad, voor iets de meer gespecialiseerde tijdschriften Natuur.Focus en Natuur.Oriolus kan je een aanvullend abonnement nemen (telkens 8.50 euro / jaar)

Woon je bovendien in één van de BOM-gemeenten dan, ontvang je 4 x per jaar dit tijdschrift, neem je gratis deel aan onze activiteiten in de streek (zie ook www.natuurpunt.be/middenkust), kan je actief meewerken aan het beheer van de 10 natuurrezervaten in de streek en steun je het behoud en de ontwikkeling van de natuur aan de middenkust.

Lid worden van Natuurpunt kan door € 24 te storten op rekening 230-0044233-21 van Natuurpunt vzw. Alle informatie van deze natuurrezervaten vindt u op onze site.

Steun de (verdere) aankoop van natuurrezervaten in eigen streek door storting (fiscaal attest vanaf € 30) op rekening 293-0212075-88 van Natuurpunt, Coxiestraat 11 te 2800 Mechelen met vermelding van het projectnummer:

3593	Middenkust algemeen
5532	Schuddebeurze Westende
5541	Puidebroeken Middelkerke (Slijpe)
5515	Warandebuinen en Schapenweide Middelkerke
3535	Oostendse Kreken (Keignaert en Zwaanhoek) Zandvoorde
5525	Paelsteenpanne Bredene
5543	d'Heye Bredene
5551	't Pompje Oudenburg
5562	Snipgate Leffinge - Snaaskerke

Contactgegevens:

- ▶ Serge Allein (algemeen + financieel)
Verdunlaan 5, 8450 Bredene 059/332802 serge.allein@telenet.be
- ▶ Johan Broidioi (rezervaten +MIER)
Vinkenstraat 22, 8432 Leffinge 059/305796 johanbroidioi@yahoo.com
- ▶ Jacques Casselman (educatie) urojcas@telenet.be
- ▶ Paul Lingier (beleid) p.lingier@skynet.be
- ▶ Dirk Vanhoecke (algemeen + natuurstudie) dirk.vanhoecke@telenet.be